

HISTORIA I KULTURA
ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

FUNDACJA „DZIEDZICTWO”

HISTORIA I KULTURA ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

TOM II

Redakcja:
WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI
JAN SROKA

SŁAWNO 2003

ABSTRACT: Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka (eds), *Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej*, t. 2 [History and Culture of the Sławno region, vol. 2]. Fundacja „Dziedzictwo”, Sławno 2003. pp. 259, fig. & phot. 86, colour tabl. 38. ISBN 83-919236-0-6. Polish text with German summaries.

The authors explore different aspects of history and culture of the Sławno region (Middle Pomerania, Poland). Two papers cover the problem of the role of archaeology in the study of the process of cultural changes. Other deal with problems of history and architecture of manor houses in the region in 19th and 20th century as well as the life and artistic output of two artists who lived in Sławno (G. Machemehl, W. Gross). Some papers explore problems related to the post-War period.

© Copyright by Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka 2003
© Copyright by authors

Na okładce akwarela Otto Kuske'go *Kirche in Schlawe*, 1943 [*Kościół w Sławnie*, 1943] ze zbiorów Muzeum – Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie

Tłumaczenia na język niemiecki: *Brygida Jerzewska*

Redaktor: *Katarzyna Muzia*
Skład i łamanie: *Eugeniusz Strykowski*

Publikację wydano przy finansowym wsparciu Fundacji Współpracy Polsko – Niemieckiej ze środków republiki Federalnej Niemiec

Die Publikation ist mit finanzieller Unterstützung der „Stiftung für polnisch - deutsche Zusammenarbeit in Warszawa“ aus Mitteln der Bundesrepublik Deutschland herausgegeben worden“

Wydawca/Herausgeber: Fundacja „Dziedzictwo“, 76-100 Sławno, ul. A. Cieszkowskiego 2
Wydawnictwo „Margraf”, 76-100 Sławno, ul. A. Cieszkowskiego 12 d

ISBN 83-919236-0-6

Druk/Druck: Boxpol, 76-200 Słupsk, ul. Wiejska 24

Spis treści

JAN SROKA (Sławno), WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI (Poznań): Wypełnić pustkę – przywrócić wymazane dziedzictwo kulturowe – kilka uwag wprowadzenia	7
TOMASZ KASPROWICZ (Poznań): Stalność w zmienności – osadnictwo z przełomu er w Warszku	11
PIOTR WAWRZYŃIAK (Poznań): Czy można ‘zrewolucjonizować’ historię Sławna? Archeologia o początkach miasta	29
ANDRZEJ CHLUDZIŃSKI (Dygowo): Nazwy osobowe burmistrzów Sławna do 1864 roku	41
SYLWIA WESOŁOWSKA (Szczecin): Z dziejów szkolnictwa na Ziemi Sławieńskiej	53
KRYSTYNA RYPNIEWSKA (Koszalin): Z historii przedwojennej posiadłości w Osiekach	65
EWA GWIAZDOWSKA (Szczecin): Obraz dworów Ziemi Sławieńskiej w albumie Alexandra Dunckera (1860–1865)	83
ZBIGNIEW CELKA (Poznań), ZBIGNIEW SOBISZ (Słupsk), DOROTA MORKA (Sławno): Herbarium sławieńskie – wstępne informacje o unikatowym odkryciu	107
ZBIGNIEW SOBISZ (Słupsk), DOROTA MORKA (Sławno), ZBIGNIEW CELKA (Poznań): Materiały do flory Ogrodu Botanicznego w Sławnie	117
ISABEL SELLHEIM (Frankfurt nad Menem): Der Bildhauer Wilhelm Gross – Schöpfer der Stephan-Büste in Stolp	129
JOANNA BRYL (Poznań): Uwagi o kilku obrazach Günтера Machemehla . . .	137
LESZEK WALKIEWICZ (Darłowo): Tajne obiekty militarne z czasów II wojny światowej w Darłowie i okolicach	149
MAREK ŻUKOWSKI (Darłowo): „Oczyszczanie” szeregów Polskiej Partii Socjalistycznej na terenie powiatu sławieńskiego	177
KRYSTYNA BASTOWSKA (Koszalin): Z dziejów zabytkowych świątyń dawnego województwa koszalińskiego w latach 1945–1989	197
Indeks osób	243
Indeks rzeczowy i nazw geograficznych	251
Lista adresowa autorów	257

Czy można „zrewolucjonizować” historię Sławna? Archeologia o początkach miasta

---

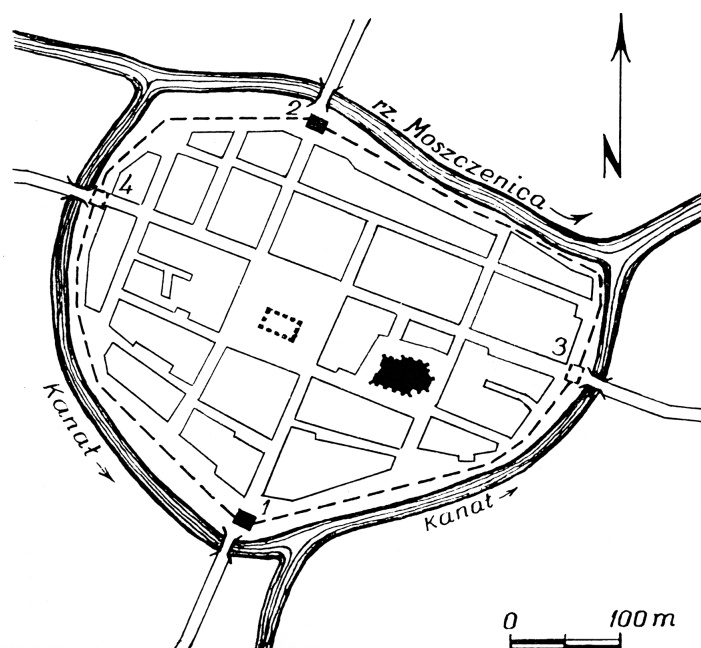
PIOTR WAWRZYŃIAK (Poznań)

1. Lokacja Sławna - uwagi wprowadzające

Dokumentem z dnia 22 maja 1317 roku nadanym przez władców tutejszych ziem – Jana, Piotra i Wawrzyńca Święców – Sławno uzyskało miano *civitas* w myśl najnowocześniejszego w ówczesnym prawodawstwie europejskim prawa lubeckiego (np. Schmidt-Wiegand 1999). Tym samym Ziemia Sławieńska została włączona w nurt gwałtownych przemian społecznych, gospodarczych i kulturowych ogarniających całe ówczesne Pomorze, a będących następstwem zetknięcia się przybyszów z zewnątrz (osadników – głównie z Niemiec) z ludnością miejscową. Przywilej lokacyjny sporządzono dla założenia, które zaplanowano osadzić około 4 km na południe od starego ośrodka administracyjnego Święców w dzisiejszym Sławsku. Pod nowe miasto wybrano miejsce bardzo dogodnie pod względem urbanistycznym i zapewniające naturalną obronność. W widłach rzek Moszczenicy i Wieprzy, na 200 łanach przyznanej zasadzcom ziemi rozpoczęto wznoszenie stosownej zabudowy mieszkalnej, gospodarczej i budynków użyteczności publicznej otoczonych odpowiednimi urządzeniami obronnymi. Miasto otrzymało 8 lat wolnizny i szereg innych uprawnień – m.in. prawo do budowy młynów i poboru połowy opłaty za ich użytkowanie, ściągania opłat i czynszów za użytkowanie kramów kupieckich, łaźni oraz innych nieruchomości, swobodnej żeglugi po rzece Wieprzy od miasta aż do jej ujścia, połowów śledzi na Bałtyku na własne potrzeby, swobodnego połowu ryb na rzekach w obrębie swych posiadłości i eksploatacji kruszców na terenie gruntów miejskich (do spółki z panującym księciem). Powołano organy administracji miejskiej – radę samorządową i ławę sądowniczą, której przewodniczył – w odróżnieniu od lan-

dwójta – wójt miejski reprezentujący interesy panującego księcia (Spors 1994: 85–87).

Samo założenie przybrało kształt niemal regularnego owalu z bardzo przejrzystym układem bloków zabudowy mieszkalnej, głównymi ulicami wychodzącymi z naroży prostokątnego rynku umiejscowionego pośrodku obszaru miejskiego i kościołem farnym wzniesionym na tyłach wschodniego bloku przyrynkowego. Najważniejszy ciąg komunikacyjny, i zarazem handlowy, w mieście biegł od Bramy Słupskiej do Bramy Koszalińskiej, wzdłuż osi północ – południe i przecinał plac rynkowy po przekątnej (ryc. 1). Ukształtował się on ostatecznie dopiero po 1333 roku (Spors 1994: 87).

Ryc. 1. Sławno. Plan miasta według E. Lukas

1 – Brama Koszalińska, 2 – Brama Słupska, 3 – Brama Łąkowa, 4 – furta polna; linią kropkową zaznaczono domniemaną lokalizację ratusza, przerywaną murów

Według J. Sporsa (1994: 87) nowe Sławno założono na terenie pierwotnie nie zasiedlonym, dziewiczym. Ale tenże sam badacz stwierdził, iż istnieje:

(...) pogląd przyjmujący, że oprócz osady [przyrodowej – PW] w Sławsku znajdowała się jeszcze druga osada przyrodowa położona kilka

kilometrów na południe od grodu, która jakoby na początku XIV wieku została lokowana przez Święców na prawie lubeckim i dała początek obecnemu miastu. W myśl odnośnego poglądu, ta ostatnia osada miała istnieć już w pierwszej, względnie drugiej połowie XIII w., i o jej powstaniu w miejscu późniejszego miasta zdecydowała jakoby zmiana przeprawy przez rzekę Wieprzę i przesunięcie szlaku komunikacyjno-handlowego biegnącego z Gdańska do Wolina i Szczecina.

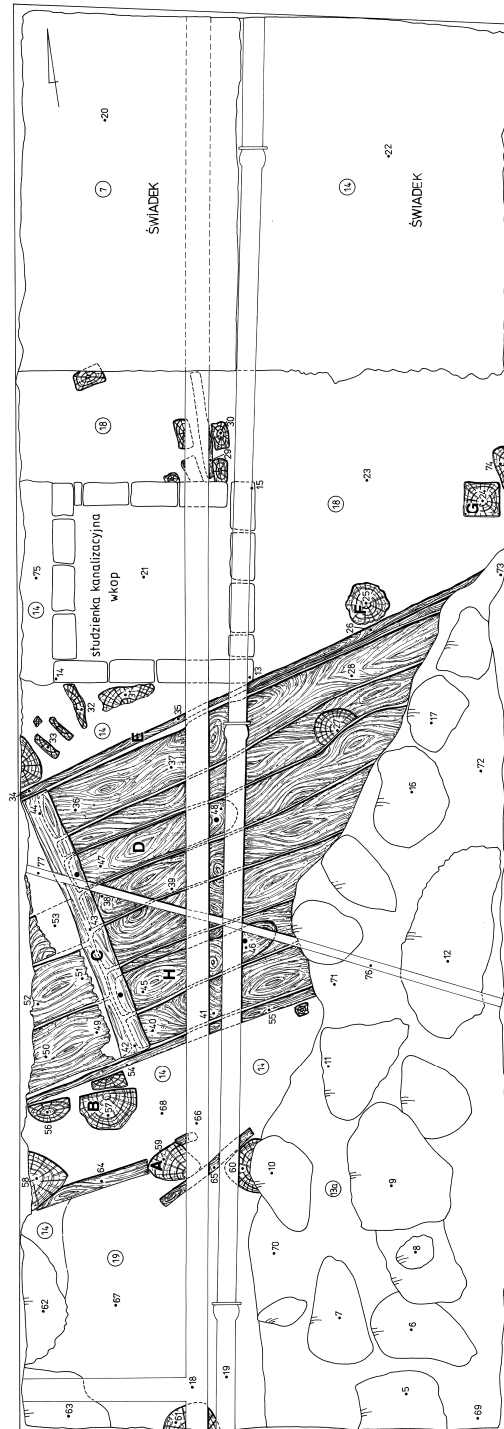
I dalej, w następnych zdaniach J. Spors poddaje ten pogląd zdecydowanej krytyce, wskazując, że istnieje wiele przesłanek na to, iż miasto lokacyjne powstało na surowym korzeniu, a wcześniejszego osadnictwa na tym terenie nie potwierdzają żadne źródła – ani pisane, ani archeologiczne (Spors 1994: 67). Szkopuł w tym, że do lat 90. minionego wieku, tj. do momentu sformułowania powyższych słów, żadnych badań wykopaliskowych na Starówce sławieńskiej nie przeprowadzono¹ i źródeł archeologicznych z terenu miasta po prostu wówczas nie było.

2. Badania archeologiczne w Sławnie

Pierwsze znaczące badania zrealizowano dopiero w sierpniu 1997 roku (Wawrzyniak 2002). U wylotu ulicy Mielczarskiego na most przez rzekę Moszczenicę, około 200 m na wschód od Bramy Słupskiej², założono wykop sondażowy o powierzchni około 21,20 m². Zlokalizowano go na przypuszczalnej linii przebiegu murów obronnych (Tablica I: A). Po kilkudniowych pracach odsłonięto na głębokości około 1,65–2,15 m od powierzchni gruntu doskonale zachowane konstrukcje drewniane i rumowisko kamienne stanowiące pozostałości średniowiecznych umocnień obronnych (ryc. 2, 3). Wypreparowane konstrukcje drewniane (skrzynia złożona z potężnych dranic o szerokości około 1,65–1,68 m, zabezpieczona przed rozsunięciem po obu bokach podwójnymi rzędami pali) określono jako rodzaj „moszczenia” pod właściwy mur kamienno-ceglany (Tablica I: B, Tablica II: A), z którego zachowały się (w formie rumowiska) tylko wielkie głazy tkwiące w gruzie ceglano-wapiennym powstałym w trakcie rozbiórki umocnień dokonanej na przełomie XVIII i XIX wieku. Zapewne owe głazy pochodziły z dolnej, fundamentowej partii muru. W wyniku ekspertyzy dendrochronologicznej dziewięciu prób drewna pobranych

¹ Być może w latach 1973–1974 prowadzono jakieś obserwacje (nadzór archeologiczny?) w trakcie zakładania magistrali wodociągowej w rejonie Bram Koszalińskiej i Słupskiej (por. Ptaszyńska 1974: 67–68).

² W sprawozdaniu z badań zamieszczonym w materiałach z ubiegłorocznej sesji poświęconej Sławnu i Ziemi Sławieńskiej (Wawrzyniak 2002) błędnie podano tę wartość.

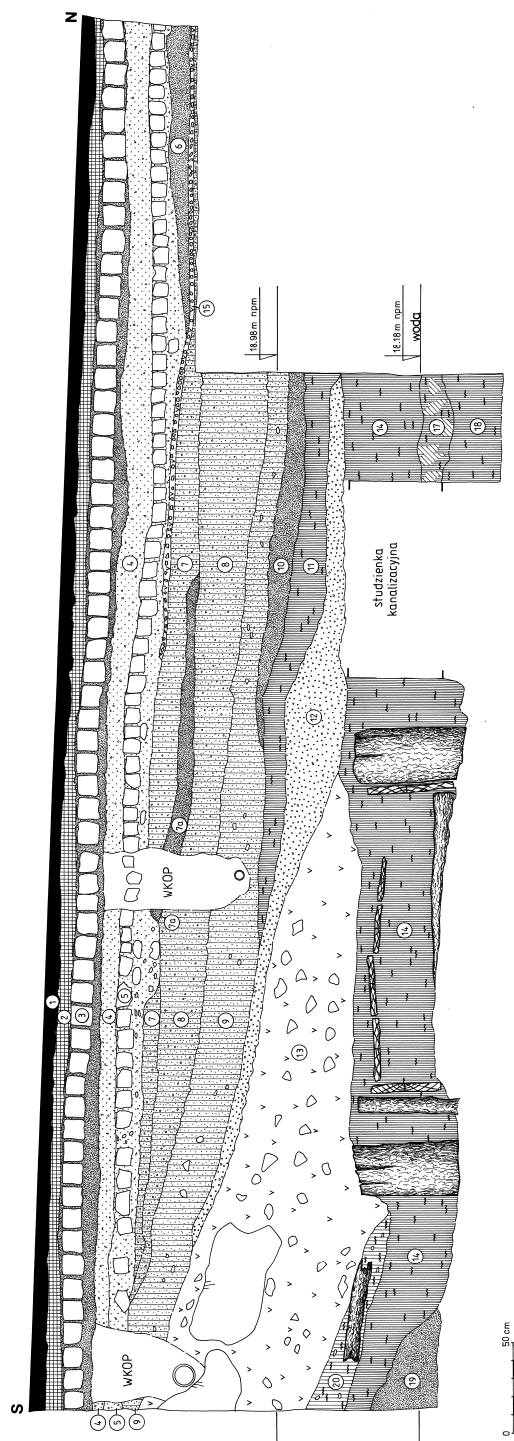
Ryc. 2. Sławno, ul. Mielczarskiego – badania archeologiczne w 1997 roku. Odsłonięte w wykopie nr 5/97 relikty konstrukcji drewnianych moszceń i rumowisko kamiennie powstałe w trakcie XVIII/XIX-wiecznej rozbiórki średniowiecznego muru obronnego. Rys. J. Kędelska i R. Gradowski

z różnych elementów konstrukcji stwierdzono, że wzniesiono ją w latach 40. XIV wieku, najpewniej po 1347 roku (Krapiec 1998).

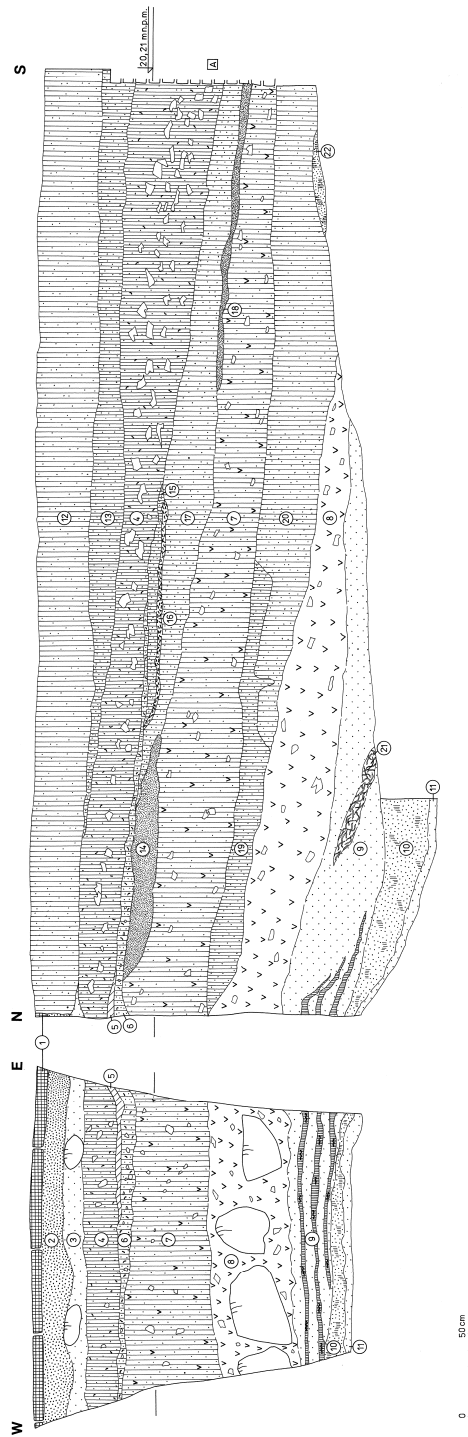
Na przełomie maja i czerwca 2001 roku przeprowadzono kolejne prace wykopaliskowe przy dawnych murach obronnych miasta, tym razem w rejonie Bramy Koszalińskiej. W sondażu o powierzchni około 11,55 m² umiejscowionym na ulicy Basztowej, około 75 m na wschód od bramy, na głębokości około 1,85–2,00 m, rozpoznano relikty partii fundamentowej kamienno-ceglanego muru obronnego wzmocnionego od strony zewnętrznej, czyli od strony fosy rzędem pali i palików oraz potężnymi dranicami. Pod stopą fundamentową muru zalegały warstewki silnie rozłożonego drewna przesypane żółto-białym piaskiem, określone jako pozostałości wcześniejszego, drewniano-ziemnego wału (ryc. 4; Tablica II: B). Zarejestrowano także doskonale zachowane elementy średniowiecznego bądź nowożytnego faszynowania skraju fosy. W wykopie pod instalacje wodno-kanalizacyjne zlokalizowanym tuż przed Bramą Koszalińską, na głębokości około 2,20 – 2,30 m, natrafiono na najniższy poziom moszczenia średniowiecznego traktu wiodącego do miasta od południa. Do analiz dendrochronologicznych z obu wykopów pobrano 13 prób drewna. Użytkano tylko sześć dat, w tym dwie względne dla drewna bukowego pochodzącego z moszczenia traktu³ (w chwili obecnej nadal nie ma skal standardowych dla drewna bukowego). Datami bezwzględными oznaczono relikty konstrukcji drewnianej zabezpieczającej mur. Zawierają się one w okresie pomiędzy latami 1302–1315, z których to ostatnia wartość jest tzw. datą roczną jednej z pobranych prób (Krapiec 2002).

Metoda dendrochronologiczna jest obecnie jednym z najskuteczniejszych narzędzi pracy archeologa; pozwala bowiem w sprzyjających okolicznościach z dokładnością do jednego roku (a nawet pół roku) ustalić wiek ścięcia drewna, z którego wykonano przedmiot. Następuje to poprzez porównanie słoï (pierścieni) wzrostu drzewa, z jakiego został ów przedmiot wykonany z datowaną sekwencją (skalą porównawczą) pierścieni wzrostu ustaloną dla drzew tego samego gatunku. Najlepszy wynik można uzyskać dla próbek drewna o odpowiedniej liczbie słoï (minimum 50 słoï) oraz zachowanej warstwie bielastej występującej tuż pod korą drzewa (por. Krapiec 1992; Krapiec, Ważny 1994; Ważny 2001). Taką próbkę odkryto w trakcie badań w roku 2001 na ulicy Basztowej. Dokładne określenie daty ścięcia drewna na rok 1315 wskazuje, że w rejonie Bramy Koszalińskiej do wznoszenia murowanych umocnień obronnych wykorzystano drewno ścięte w 1315 roku, tuż przed lokacją miasta. Warto jednak zaznaczyć, że mury te wzniesiono jednak na starszych umocnieniach drewniano-ziemnych, o czym może świadczyć układ warstw.

³ Obecnie nie ma skal standardowych dla drewna bukowego (np. Krapiec, Ważny 1994).

Ryc. 3. Sławno, ul. Mielczarskiego – badania archeologiczne 1997. Profil zachodni wykopu nr 5/97. Dobrze widoczne relikty konstrukcji drewnianych moszczeń pod średniowieczny mur obronny (warstwa nr 14) i zalegające nad nimi rumowisko kamienne po rozebranym murze (warstwa nr 13). Rys. J. Kędelska i R. Gradowski

Ryc. 4. Sławno, ul. Basztowa – badania archeologiczne w 2001 roku. Profile północny i zachodni wykopy nr I/01. Warstwy nr 9–10 – pozostałości zniwelowanego wału drewniano-ziemnego sprzed budowy muru obronnego, warstwa nr 8 – kamienne relikty fundamentu muru obronnego, warstwa nr 7 – warstwa rozbiórkowa muru obronnego z przełomu XVIII/XIX wieku. Rys. J. Kędelska i P. Wawrzyniak

3. Czy dane archeologiczne mogą zmienić historię początków miasta Sławno?

Istnieje więc, aczkolwiek jeszcze bardzo krucha i wymagająca dalszych weryfikacji terenowych, przesłanka do postawienia wniosku o wcześniejszym osadnictwie na tym terenie, a może nawet przedyskutowania hipotezy, czy Sławno posiadało wcześniej nadane prawa miejskie i czy akt z 1317 roku mógł dotyczyć powtórnej lokacji miasta⁴. Przyjmuje się bowiem, że budowa właściwych umocnień murowanych dokonywała się z kilkunasto- a nawet kilkudziesięcioletnim opóźnieniem, w momencie „okrzepnięcia” organizmu miejskiego i stworzenia podstaw gospodarczych dla dalszego rozwoju miasta, a co za tym idzie zabezpieczenia bytu materialnego jego mieszkańców. Zakłada się także, że budowę umocnień miast lokacyjnych rozpoczynano zazwyczaj wraz z otrzymaniem przywileju lokacyjnego (Samsonowicz 1978: 84). W pierwszej kolejności miasta otaczano tradycyjnymi obwarowaniami drewniano-ziemnymi, które zresztą doskonale spełniały swoją rolę przy ówczesnych możliwościach i technice prowadzenia oblężeń. Przykład Krakowa, który w 1287 roku obronił się przed Tatarami w dwa lata po rozpoczęciu budowy takowych umocnień jest wielce wymowny (Widawski 1977: 442). Podobne ustalenia, że pierwsze umocnienia były bardzo proste i składały się zazwyczaj z fosy, wału ziemnego i ewentualnie palisady poczyniono ostatnio także dla miast zachodniopomorskich (Rębkowski 2001). Nie inaczej zapewne było w Sławnie. Wał jednak, aby spełniał swoją rolę urządzenia obronnego, musiał mieć odpowiednią kubaturę. Zajmował przeto cenne grunty miejskie, których nigdy nie było za dużo. Dlatego m.in. z czasem zdecydowano się na wznoszenie konstrukcji murowanych, zdecydowanie droższych i daleko trudniejszych w wykonaniu, lecz zajmujących mniejszą powierzchnię.

Budowa murowanych umocnień była dla każdej społeczności miejskiej potężnym wyzwaniem finansowym i logistycznym. Szacuje się, że wzniesienie 1700 m bieżących murów obronnych wokół Poznania w ostatniej ćwierci XIII i w początkach XIV wieku pochłonęło około 2100 m³ kamieni, blisko 2 miliony cegieł, wielkie ilości wapna i drewna. Z nagromadzonego materiału wzniesiono konstrukcję o fundamencie kamiennym szerokim na 2 m i wysokim na około 0,5 m, na którym ustawiono 6–7-metrowy mur ceglany z blankami grubości około 1,2 m (Wiesiołowski 1996). Zatem,

---

⁴ W tym czasie relokacje miast na Pomorzu Środkowym nie były aktami odosobnionymi. Na przykład pobliskie Darłowo powtórnie lokowano w 1312 roku, a Słupsk w 1310 (wedle wzmianek źródłowych miasta te miały prawa miejskie już w latach 70. XIII wieku) (por. Popielas-Szultka 1999).

przy porównywalnych gabarytach wielkościowych samego muru, na budowę 1250 m bieżących obwodu obronnego wokół Sławna (Ptaszyńska 1974: 64) należało zgromadzić m.in. blisko 1500 m³ gładów kamiennych i około 1,4 miliona cegieł. Zapewne całe to przedsięwzięcie realizowano kilkadziesiąt lat, może nawet do końca XIV wieku i aby zapewnić względne bezpieczeństwo społeczności sławieńskiej do czasu ukończenia inwestycji, wzniesiono w możliwie najkrótszym czasie, tuż po lokacji miasta, tradycyjne obwarowania drewniano-ziemne lub wykorzystano już istniejące. Pytanie dotyczące znaczenia relacji chronologicznej między lokacją miasta w 1317 roku a obecnością systemu obwałowań pozostaje otwarte.

4. Podsumowanie

Sądzę, że w świetle powyższych uwag wyjaśnienie kwestii, czy przed rokiem 1317 Sławno było już zasiedlone, powinno w chwili obecnej być sprawą zasadniczą dla badaczy parających się historią miasta i regionu. Wobec nikłych – jak się wydaje – szans znalezienia nowych dokumentów w dostępnych zasobach archiwalnych, jedynie badania archeologiczne, prowadzone na zdecydowanie większą niż dotąd skalę, są w stanie dostarczyć nowych źródeł. Stworzenie właściwego programu badawczego, wytypowanie obszarów pod wykopy archeologiczne i uzyskanie odpowiednich środków finansowych na realizację badań winno stać u podstawy działania wszystkich zainteresowanych osób i instytucji – zarówno państwowych, samorządowych, jak i prywatnych.

Bibliografia

- KRAPIEC M. 1992. Skale dendrochronologiczne późnego holocenu południowej i centralnej Polski, *Geologia* **18** (3), s. 37–119.
- KRAPIEC M. 1998. *Dendrochronologiczne datowanie prób drewna z konstrukcji drewnianych odkrytych w Sławnie*, Kraków (maszynopis).
- KRAPIEC M. 2002. *Wyniki analiz dendrochronologicznych prób drewna ze Sławna*, Kraków (maszynopis).
- KRAPIEC M., WAŻNY T. 1994. Dendrochronologia – podstawy teoretyczne i stan zaawansowania badań w Polsce, *Światowit* **39**, s. 193–214.
- POPIELAS-SZULTKA B. 1999. Rozwój przestrzenny Słupska od IX do początków XIV w., [w:] *Zeszyty Kulickie*, nr 1: *Początki miasta Słupska. Nowe wyniki badawcze z Niemiec i z Polski*, red. L. von Zitzewitz, s. 163–185. Kulice: Akademia Europejska Kulice: Külz.
- PTASZYŃSKA D. 1974. *Miejskie mury obronne w województwie koszalińskim*, Koszalin: Muzeum Okręgowe w Koszalinie.

- RĘBKOWSKI M. 2001. *Pierwsze lokacje miast w Księstwie Zachodniopomorskim. Przemiany przestrzenne i kulturowe*, Kołobrzeg: Instytut Archeologii i Etnologii PAN.
- SAMSONOWICZ H. 1978. W sprawie układu przestrzennego polskich miast przedlokacyjnych, *Zapiski Historyczne* 43 (1), s. 79–88.
- SCHMIDT-WIEGAND R. 1999. Die Bedeutung des Lübisches Stadtrechts für die Entwicklung von Stolp, [w:] *Zeszyty Kulickie*, nr 1: *Początki miasta Słupska. Nowe wyniki badań z Niemiec i z Polski*, red. L. von Zitzewitz, s. 145–162. Kulice: Akademia Europejska Kulice: Külz.
- SPORS J. 1994. We wczesnofeudalnym księstwie sławieńsko-słupskim i gdańsko-pomorskim w XII – XIV wieku (do roku 1306) i pod krótkotrwałym panowaniem brandenburskim (1306–1317), [w:] *Dzieje Sławna*, red. J. Lindmajer, s. 41–90. Słupsk: Urząd Miejski w Sławnie, WSP w Słupsku.
- WAWRZYNIAK P. 2002. Umocnienia miejskie Sławna, [w:] *Sławno i Ziemia Sławieńska. Historia i kultura*, t. I, red. W. Łysiak, s. 59–66. Poznań: Wydawnictwo „Eco”.
- WAŻNY T. 2001. *Dendrochronologia obiektów zabytkowych w Polsce*. Gdańsk: Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.
- WIESIOŁOWSKI J. 1996. Wstęp, *Kronika Miasta Poznania*, 1996 (1), s. 5–6.
- WIDAWSKI J. 1977. Wczesne miejskie obwarowania murowane w Polsce, [w:] *Początki i rozwój Starego Miasta w Poznaniu w świetle badań archeologicznych i urbanistyczno-architektonicznych*, red. W. Błaszczyk, s. 439–456. Warszawa, Poznań: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Ob man die Geschichte Schlawes (Sławno) revolutionieren kann? Archäologische Anfänge der Stadt

---

Z u s a m m e n f a s s u n g

Aufgrund des Lokationsrechtes vom 22.05.1317 erhielt Schlawe den Titel „civitas“ d. h. Schlawe erhielt das Stadtrecht nach Lübschem Gesetz der fortschrittlichsten Gesetzgebung im Europa der damaligen Zeit. Die neue Stadt erhielt Rechte und Zusagen, die eine schnelle Entwicklung erlaubten. Laut Lokalisierungsdocumenten plante man die Anlage der Stadt ca. 4 km südlich vom alten Verwaltungszentrum, entfernt im heutigen Alt Schlawe. Die Geschichtsforscher der Stadt hielten dieses Gebiet für unbewohnt, was jedoch bis Ende des vergangenen Jahrhunderts (20.) archäologisch nicht verifiziert worden ist.

Die ersten bedeutenden archäologischen Untersuchungen im Bereich der Schlawer Altstadt fanden erst im August 1997 statt. Bei Ausgrabungen in der Nähe des Stolper Tores und der Motzebrücke entdeckte man Reste einer hölzernen Konstruktion und Steinhäufen, die von der mittelalterlichen Stadtbefestigung stammten. Anhand von dendrologisch – chronologischen Analysen der Holzproben stellte man fest, dass die Befestigungen in der Hälfte des 14. Jh. errichtet wurden.

Im J. 2001 wurden Ausgrabungen in der Nähe des Kösliner Tores durchgeführt. Auch hier entdeckte man gemauerte und hölzerne Elemente der mittelalterlichen Stadtbefestigung, so wie die eines nach älteren Dammes aus Erde und Holz. Die dendrologisch – chronologischen Untersuchungen zeigten auch hier eindeutig, dass die Befestigungen am Kösliner Tor auf dem noch älteren Damm erbaut worden waren, und diese noch vor dem Erhalt des Stadtrechtes. Es kommt nun die vage Frage auf, ob in diesem Bereich schon früher eine Siedlung vorhanden war? Ob Schlawe schon früher Stadtrecht besessen hat, wie z. B. Stolp oder Rügenwalde? Diese Fragen benötigen jedoch weiterer Beweise.

TABLICA I

A. Sławno. Rumowisko kamienne powstałe w wyniku rozbioru muru średniowiecznego. Fot. P. Wawrzyniak

B. Sławno. Relikty konstrukcji drewnianych moszczeń pod średniowieczny mur obronny. Fot. P. Wawrzyniak

TABLICA II

A. Sławno. Drewniane moszczenie pod średniowieczny mur obronny.
Fot. P. Wawrzyniak

B. Sławno. Pozostałości drewniano-ziemnego wału istniejącego przed budową muru średniowiecznego (widocznego jako warstwa kamieni). Przed wałem zachwana faszyzna zadezpieczająca brzeg kanału. Fot. P. Wawrzyniak